

i mravům cizí, jednak vystačí se s předpisy trestního práva (srovn. zejm. § 254. uh. tr. z.). (Pokračování.)

Ke druhému právníckému sjezdu.

Ku sjezdové otázce: »Jak upravití kollisi práva vlastnického s právy na statcích nehmotných?«

Doslechl jsem o pochybnostech, které vysloveny v kruzích právníckých, a to právě těch, jež zajímaly se o vypracování této otázky, stran jejího dosahu. I dovoluji si v tom směru naznačiti alespoň hlavní stránky problému, o němž při této otázce jde. Při tom podotýkám, že — aspoň po mém soudu — není naprostou podmínkou pro přijetí mezi publikace sjezdové, aby thema vyčerpávala po způsobu monografickém. Arci, čím obsáhlejší a spolu hlubší řešení, tím lépe; avšak z hlediska účelu sjezdu po stránce vědecké budou vítány již i práce, které — třebaš nevyčerpávají položenou otázku ve všech směrech, nýbrž zabývají se jen určitými jejími stránkami, — přece pronikají k jádru jejímu a přispívají k osvětlení celkového problému aspoň z určitých hledisek.

Naše otázka není zajisté nikterak snadnou; již proto ne, že operuje s pojmem »práv na statcích nehmotných,« kategorií to právní ne zcela ustálenou. Jde tu o práva charakterisující se jednak svou působivostí proti všem (tedy o práva absolutní), jednak tím, že obsahem jejich jest výhradná dispozice něčím mimo osobnost oprávněného existujícím, tedy dispozice objektem, statkem, arci však nikoli věcí, nýbrž statkem nehmotným, čímž liší se práva ta od práv věcných. Moderní doktrinou bývá sem zařazováno právo autorské v užším smyslu, právo patentní a vzorkové, zhusta také právo známkové; toto arci se spolu s právem jména, firmy, jakož i označení závodového odkazuje někdy v kategorii práv osobnostních čili individuálních v užším smyslu. Pokud pak se dochází v doktríně k uznání zvláštního soukromého práva závodového, jest rovněž na snadě podřaditi je kategorii práv na statcích nehmotných, neboť závod se tu — posuzován v celku — osvědčuje jako nehmotný objekt, třebaš v onom soujmu vztahů jej tvořících shledáváme také vztahy záležející v ovládnání objektů hmotných, tedy vztahy, jimiž na venek vystupují práva věcná.

K tomu přistupuje také ještě, že ani názvosloví tu není zcela ustáleno; vyskytují se pro případy sem náležející, neb alespoň blízké, také názvy »práv nehmotných«, »immateriálních«, »individuálních« a p.¹⁾

I bude dlužno při zpracování otázky té si nejprve ohraničiti úkol co do dosahu, který bude v práci příkládán pojmu »práv na statcích nehmotných«, při čemž ovšem nebude potřeba zabývat se zvláště a samostatně tímto problémem, nýbrž dostačí v tom směru zaujmouti a vytknouti pevné stanovisko a důsledně se ho při vypracování thematicu přidržeti.

Pro vlastní obsah problému hodlám tu stručně poukázati aspoň k některým význačným případům z oboru práva autorského v užším smyslu, práva patentního, vzorkového a známkového, v nichž setkáváme se s kollisemi takového rázu, k nimž položená otázka hledí a které bude dlužno, pokud jsou v zákoně upraveny, posouditi při vypracování otázky té co do přiměřenosti jejich pozitivní úpravy, pokud pak upraveny nejsou, uvážiti, jakým způsobem by nejlépe upraveny býti měly.

I. a) Ve platném zákoně autorském z 26. prosince 1895, č. 197 ř. z. hledí sem § 19, podle něhož »vlastník díla není zavázán vydati je, aby vykonána býti mohla práva původci příslušející.« Choulostivý zajímavý konflikt jest tu řešen ve prospěch vlastníka. Arci jest se tázati, zda-li jest toto řešení přiměřené i ve případě, kde jediný rukopis díla ještě netištěného nebo jediný exemplář díla uměleckého jest v cizím vlastnictví a autoru jest důsledkem cit. ustanovení pouhou svévolí vlastníkovou znemožněno dílo své i jen opsati, kopii z něho zhotoviti nebo fotografovati? Jest rozhodnouti stejně, když již první rukopis nebo originál díla uměleckého zhotoven byl na cizím hmotném podkladu (papíru, desce, plátně) nebo z cizí látky (výtvarné dílo umělecké modelované z cizí hlíny)?

Z osnovy zákona autorského projednávané v Národním Shromáždění hledí sem § 22 odst. 1., jenž má podle usnesení senátu (tisk senátu č. 1099 r. 1921) toto znění: »Vlastník díla má sice strpěti, aby původce nebo jeho právní nástupce mohli vhodným způsobem vykonati právo původci příslušející, není však povinen dílo k tomu konci vydati.«²⁾

¹⁾ Z domácí literatury upozorňuji na článek R a n d ů v, jímž zahájen první ročník »Sborníku věd pr a st.« jakož i na příslušnou stať v T i l s c h o v ě Všeobecné části občanského práva; pokud jde o závod jakožto objekt soukromého práva, odkazuji ku svému příspěvku do »Po.ty Randovy.« (1904).

²⁾ Stran tohoto ustanovení osnovy dovoluji si odkázati též ku své úvaze »Reforma našeho práva autorského« v »Právníku« 1021, pod čís. 12.

b) Dále jde o otázku, zdali a pokud jest vlastník exempláře díla výtvarného, resp. jeho rozmnoženiny nebo napodobeniny oprávněn je veřejně vystavovati. Platný zákon tu nemá předpisu, pokud by šlo o dílo ve smyslu právním již vyšle (§§ 38 odst. 2, 24 č. 1.); jinač arci osnova v § 37 resp., pokud jde o díla fotografická, v § 42.

c) Náleží sem také ustanovení § 56 zák. o právu aut., dle něhož může býti uznáno při odsouzení pro přečin vytčený v § 51 na propadnutí rozmnoženin a napodobenin k odbytu určených u k o h o k o l i se nalézajících, jakož i na rozebrání tiskové sazby a opatření stran předmětů sloužících k bezprávné reprodukci; podle § 59 možno již i před vynesením trestního nálezu vysloviti zabavení, resp. uschování a podle § 61 lze domáhati se opatření sem hledících také při uplatnění pouhé ochrany civilní. — V § 55 osnovy, odpovídajícímu nynějšímu § 56, čteme znění odchylné potud, že uvádějí se tam »rozmnoženiny a napodobeniny bezprávně pořízené u kohokoli k účelům odbytu nebo veřejného užívání se nalézající.«

II. Z práva patentního přicházejí zejména v úvahu:

a) Ustanovení §§ 5 odst. 1. resp. 29, dle kterých ustupuje nárok na udělení patentu, resp. patent sám tenkrát, když podstatný obsah přihlášky převzat byl z popisů, kreseb, modelů, nářadí anebo zařízení osoby jiné (»eines Andern«). Tu jest se tázati, zdali, resp. pokud jest tu rozhodným vlastnictví k objektům, z nichž obsah vynálezu byl převzat, tak že by šlo o kolísí práva vlastnického s právem na udělení patentu, resp. s právem patentním samým.

b) Předpis § 5, odst. 3, dle něhož dělníci, zřízenci a státní zaměstnanci pokládají se za původce vynálezů jimi ve službě učiněných, není-li smlouvou nebo služebními předpisy určeno jinak. Pravidlem jest tu zajisté případ, že vynález uskuteční se na materielním podkladu cizím, t. j. jsoucím ve vlastnictví zaměstnavatele; i přicházíme tím k otázce obdobné s onou, která zmíněna již pod čís. I. lit. a), jak vyřešiti konflikt mezi vynálezcem zhotovivším přístroj, resp. model jeho z cizího materiálu a vlastníkem tohoto odpírajícím vydati ho za účelem předvedení, reprodukce, vvstavení a pod.

c) Podle § 100 pat. z. vyslovuje se po případě při odsouzení pro přečin naznačený v § 97, že rušební předměty jsoucí v d r ž b ě rušitele propadají, resp. že pomůcky rušební jest učiniti neupotřebitelnými, pokud nezřídí se v tom směru jistota. K opatření tomu může dojíti, i když jest zjištěna jen objektivní skut-

ková podstata porušení práva patentního. Tážeme se: platí toto ustanovení také o rušebních předmětech, resp. pomůckách, jež jsou ve vlastnictví osoby jiné než rušitele, resp. obviněného?

d) Podobná otázka může vzejít při přestupku osobování si patentu podle § 113 pat. zák., pokud jde o průpadné předměty jsoucí ve vlastnictví osoby od osobovatele patentu různé.

III. Z práva vzorkového jest poukázati na §§ 12 a 24 cís. patentu ze 7. prosince 1858, č. 237 ř. z., dopouštějící rovněž opatření úřední, aby rušební předměty a pomůcky učiněny byly neupotřebitelnými.

IV. Z práva známkového náleží sem § 27 zák. ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. z., podle něhož může soud po případě nalézt, aby známky a označení umístěné bezprávně na zboží jsoucím v držení odsouzeného byly se zboží, resp. s obalů jeho odstraněny, a to i tenkrát, kdyby to mělo za následek zničení zboží. Jak patrně, setkáváme se tu s obdobnou otázkou, jako již pod čís. II. lit. c); arcif jest zde otázka potud choulostivější, že jde tu o eventuelní ústup práva vlastnického i vůči zájmu pouhého označení zboží co do jeho provenience buď výrobní, buď obrátové, tedy nikoli o zájem ochrany co do výsledku samostatné tvůrčí činnosti. *Prof. Dr. Karel Hermann-Otavský.*

PRAKTICKÉ PŘÍPADY.

Pense není výživným, nýbrž částí úplaty za konané služby, která se však zapravuje teprve po rozvázání služebního poměru.

Žalobce F. K., bývalý správce pivovaru, podal na žalovaný pivovar v J. žalobu o zvýšení pense jemu před válkou v roce 1910 vyměřené, odvolávaje se na to, že mu pense tehdy vyměřená penízem 1600 Kč ročně vzhledem k valutárním změnám na skrovné živobytí nestačí.

Kdežto krajský i vrchní zemský soud žalobě vyhověly, nejvyšší soud žalobu úplně zamítnul z těchto důvodů:

Odvolací soud, přihlédnuv k průběhu valné hromady z 24. září 1910, při které bylo žalobci vyměřeno výslužné ročními 1600 Kč, považuje zřejmým, že přes to, že žalobce výslovně se podrobil stanovám pensijního řádu, pivovar při výměře výslužného se neřídil těmito stanovami, nýbrž výslužné podle stanov částkou 1104 Kč vyměřené žalobci podstatně zvýšil a to přihlé-